יב: הכל שוחטין פרק ראשון חולין

הכי קאמר נראין דברי רבי יהודה לרבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי באשפה שבשוק שאף רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי לא נחלק עליו אלא באשפה שבבית אבל באשפה שבשוק מודי ליה ונראין כו׳: חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן: שמא קלקלו לא קתני אלא שמא יקלקלו אמר רבא [א]זאת אומרת [ב]אין מוסרין להן חולין לכתחלה: וכולן ששחטו ואחרים רואים אותם שחיטתן כשרה: מאן [ג]תנא [ד]דלא בעינן כוונה לשחיטה אמר רבא רבי נתן היא דתני אושעיא זעירא דמן חבריא זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה רבי נתן מכשיר וחכמים פוסלין הוא תני לה והוא אמר לה [ה]הלכה כרבי נתן והא בעינן מוליך ומביא [ו]שהלכה ובאה כדרכה: א״ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה א״ל רבי אמי ותיבעי ליה מעשה מ״ש מעשה דלא קא מבעיא ליה דתנן יש להן מחשבה נמי לא תיבעי ליה דתנן [ז]אין להן מחשבה [ח]דתנן [ט]האלון והרמון והאגוז שחקקום תינוקות למוד בהן עפר או שהתקינום לכף מאזנים טמאין מפני שיש להן מעשה ואין

מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה. תימה דמשמע הכא דחרש שוטה וקטן לאו בני כוונה נינהו אפילו אחרים עומדים על גבן וכסוף פ״ב דגיטין (דף כב:) תנן הכל כשרים לכתוב את הגט אפי׳ חרש שוטה וקטן ופריך בגמרא והלא לאו בני דעה נינהו ומשני שגדול עומד ע״ג אלמא בני כוונה לשמה נינהו כשגדול עומד ע״ג וי״ל (ג) בגדול עומד ע״ג היינו שמלמדין אותם ומזהירין אותם לעשות לשמה אבל הכא אחרים רואים אותם בעלמא קאמר אע״ג דברים פירקין (לעיל דף ג.) קרי לאחרים רואין אותו גדול עומד על גביו וא״ת דבכ׳ מצות אצילה (ימות קד:) אמר החרש שנאלם והחרשת שחלשה והחוללת מן הקטן אצילתה פסולה ומפרש התם חרש וחרשת משום דלאו בני קרייה נינהו וקטן משום דאים כמיב בפרשה והשמרתם תיפוק ליה דבעינן כוונה כדאמרינן התם (דף קו.) דאצילה פסולה עד שיכוונו שניהם וי״ל דאצילה בנית דין הוה כגדול עומד על גביו שמזהירין אותו לעשות לשמה ומיהו קשה מדתניא בתוספתא (ד) דשוטה לאו בר אצילה הוא ואי תאיבי ב״ד כמו גדול עומד על גביו אפילו שוטה נמי כמו גבי גט וי״ל דלגבי גט מהני דבגט מוכחא מילתא עפי דעביד לשמה (ה) כשמניחין לכתוב שמו ושמה ושם עיר ושם עילה הלכך אפילו בשוטה מהני כשגדול עומד על גביו (ו):

דמן חבריא. שם מקום כדאמרינן בגרשתים רבה (ז) אבימי חבריא מנקר בישא הוה: **זרק** סכין **לנועצה בכותל.** הא תניא מתכוין למחייבה כדמוכח לקמן בפ״ב (דף לא.) גבי נפלה סכין ושחטה ונקט לרבותא דרבנן דאע״ג דמתכוין למחייבה פסלי עד שיתכוין למחייבה סימנין אבל רבי נתן מכשיר אפילו לא מתכוין למחייבה כגון הפיל את הסכין ושחט כדמוכח לקמן בפ״ב (שם):

קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה. פירש בקונטרס כגון בשחיטת קדשים דליף כרים זבחים (דף כ.) דבעינן לשמה ושחט קטן עולה לשמה מי היו כוונה או לאו וא״ת הא התם משמע דסתמא נמי כשר משום דזבחים סתמא לשמן קיימי ואינו פוסל עד שיכון שלא לשמן ויש לומר דסתמא דקטן גרע דאין לו דעת להבין שהם קדשים וסבר שהם חולין והוה ליה מתעסק ופסול דאתמרינן בזבחים בסוף פרק ד׳ (דף מו) כ״ש (ח) אומרים) לשם חולין כשרה משום חולין פסולה ואפילו אומר הקטן יודע אני שהם קדשים ולשמן אני מתכוין מבעיא לן אם כוונתו כוונה ודילמא לא מהניא אם אין מעשיו מוכיחין:

ותיבעי ליה מעשה. כל הסוגיא פירש בקונטרס דמעשה עם הדבור תשיב מעשה ומחשבה גרידא היינו דבור בלא מעשה ומחשבתו ניכרת מתוך מעשיו היינו מעשה בלא דיבור ואין לשון הש״ס משמע דדבריו דיש להם מעשה משמע מעשה גרידא אף ע״פ שלא אמרו כלום דאמ״ל שתליו באמירה כמו במעשה א״כ כי היכי דקתני יש להם מעשה דהיינו מעשה עם המחשבה ואין להן מחשבה היינו מחשבה גרידא הכי נמי הוה מצי למימר יש להם מחשבה דהיינו מחשבה עם המעשה ואין להם מעשה גרידא ועוד דלמה ליה למינקט כי קא מיבעיא ליה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דקיימא עילה כו׳ ה״ל למימר כגון אלון ורמון שחקקום סתם ולא פירשו למוד בהם עפר ולכף מאזנים ומיהו לפי המסקנא דבעי מדאורייתא ניחא הא דנקט דקיימא עולה כו׳ ועוד הא דקתני העלום חרש שוטה וקטן אע״פ שנתכוונו לכך אינן בכי יותן והלא יש מעשה ודבור ובקונטרס דחק לפרש אע״פ שנתכוונו לכך אחר העלאה ואין משמע כן אלא משמע אפילו נתכוונו בשעת העלאה קאמר ועוד אפילו העלום סתם ולא פירשו מפני הכנימה ליהוי בכי יותן דאמר מחשבה ניכרת מתוך מעשה מועלת דהיינו מעשה בלא דבור ומיהו שמא אותו מעשה גרע יותר מדאי דשמא מפני הכנימה העלום ועוד קשה מדקתאמר או דלמא מקום הוא דלא איתרמי ליה משמע דאי לאו משום דאית לן למיתלי בהכי לא הוה קא מיבעיא לן אע״פ שהוא מעשה בלא דיבור ונראה לפרש דאמיתתו לא מועלת ולא מוכרת אלא מעשה גמור כגון הכא דאלון ורמון דפסיעת דהם חוקקים לצורך בית קיבול ולמוד עפר ולכף מאזנים דנקט אורחא דמילתא נקט וה״ה לשום צורך אחר וכיון דאין חוקקים אלא כדי לקבל חשיב מעשה גמור אע״פ שלא פירש ומעשה גרוע כמו ההיא דהעלום חרש שוטה וקטן אינו מועיל (ט)דבור כדקתני אע״פ שנתכוונו לכך אינם בכי יותן אבל מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו היינו שמוכיח קצת כגון עולה דקיימא בדרום ואמייה בצפון ושחטה קמיבעיא ליה אי חשיב מעשה שכן נראה יותר שלכך נתכוין ומהני אע״פ שלא פירש או דילמא לאו מעשה גמור הוא שאני יכול לתלות משום דמקום הוא דלא איתרמי ליה ואפילו פירש לא מהני כי הא דהעלום ופשיט מהכא דקא״ר יותן אם היפך בהן הרי הן בכי יותן אע״פ שגם שם יש לתלות קצת מפני הכנימה (י)כדי שיצא לצד השני אלא שיותר ראוי לתלות מפני הטל כיון דלאחר שירד הטל מצד אחד מהפך לצד אחר אבל העלאת קטן סתם לא הוי בכי יותן ואפילו העלאת גדול סתם שמא לא היתה מועלת ואין לדקדק מפני הכנימה אינן בכי יותן הא סתמא הרי הוא בכי יותן דאדרבה דייק מסיפא דקתני אם נתכוונו לכך הרי הם בכי יותן הא סתמא אינן בכי יותן ומיהו אם בשעת הטל העלום התיזיקות משמע בירושלמי שהן בכי יותן דברים מסכת תרומות מיימי הך מסנה ומפרש ואיהו מעשה שלהן אמר רב הונא בתפוס בהן בטל ושמא האי תפוס בהן בטל היינו היפך בהן דקא״ר יותן הכא אי נמי כשהטל יורד מעלה אותן וכשהטל פוסק מורידן ובירושלמי גבי ממשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתם תרומה

מרש

עין משפט נר מצוה

פז א מיי׳ פ״ד מהלכות שמיטה הלכה (ד) [ה] סמג עשין סג טוש״ע י״ד סימן מ סעיף ה:

פח ב ג ד מיי׳ פ״ב מס׳ שחיטה הלכה יח [יב] סמג עשין סט טוש״ע י״ד סימן ג:

פט ה מיי׳ פ״מ מהלכות פסולי מוקדשין הלכה י:

צ ו מיי׳ פ״ב מהלכות כלים הלכה ח:

שיטה מקובצת

א) תבעי ליה נמי אפי׳ יש עם המחשבה מעשה: **ב)** בצדיהן והוציאו האוכל דרך הנקב: **ג)** טפי דעביד לשמה כשמבחין לכתוב: **ד)** כראמרי׳ בזבחים בס״פ ב״ש חטאת לשם חולין כשרה: **ה)** דהעלום חש״ו אינו מועיל אפילו עם דבור כדקתני: **ו)** כדי שיצא לצד השני אלא שיותר. נ״ב נ״א כדי שיצא מצד אחר:

רבינו גרשום

לשום נבלת באשפה אלא פשיטא באשפה שבבית יש מחלוקת שזה אוסר וזה מתיר: קשיא דרבי אדרבי (ר׳ התם) (דכתחלה אמר) נראין דברי ר׳ יהודה דאוסר באשפה שבבית (והבא) (ואח״כ) אמר נראין דברי ר׳ חנינא דמתיר באשפה כלומר דהבא מטה והכא מטה כלומר כמו לתטות הכי קאמר נראין דברי ר׳ יהודה דאסר (אפי׳) לר׳ [חנינא בנו של רבי] יוסי הגלילי באשפה שבשוק וכו׳: שמא יקלקלו דמשמע להבא. זאת אומרת אין מוסרין להן חולין לכתחילה כלומר חבר שאוכל חולין בטהרה אין מוסר להן: וכולן ששחטו מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה. כלומר חש״ו ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה אע״פ שאין מתכוונין לשום שחיטה: ר׳ נתן כו׳. (כלומר) שהלכה ובאה כדרכה. כלומר שנתכוון לנעוץ הסכין בכותל ולא נעצה ונתגלגלה לאחוריה ועשתה והלכה ובאה כדרכה: קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה כלומר כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ועכשיו חישב קטן לעשות כלי מחתיכה של עץ יורד לידי טומאה במחשבתו אי לא ותיבעי לך מעשה כלומר אם עשה קטן כלי אחד אם מקבל טומאה ואם לא דגדול לא מיבעיא לך משום דלא צריך אלא דקטן קא מיבעיא לך.

מסורת הש״ס

א) [עיין תוס׳ לעיל כ. ד״ה שמא]. **ב)** לקמן לא.. **ג)** כלים פ״ז מ״ו, **ד)** פי״ח דיבמות [ה״ט], **ה)** [ועיין תוס׳ נעיין כב: ד״ה והא] ותוס׳ יבמות קד: ד״ה והא אמרין, **ו)** [סוף פרשה יג אבימי מן מנרשת מנקר וכו׳]. **ז)** [נ״ל כ״ם דף מו:].

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה דמן חבריא נמי. נ״ב ע״ל דף ל״ח: **(ב)** תוס׳ ד״ה מאן וכו׳ וי״ל דגדול: **(ג)** ר״ה קטן וכו׳ בסוף פ׳ כ״ם לפס חולין מל״ל ומיבעיא אימרים נמתק:

ליעוי רש״י

גלאנ״ץ [גלנ״ט]. בלוט.

מוסף רש״י

אלא שמא יקלקלו. לשון עתיד. לאמשיעון שלון מוסרין להן חולין לכתחילה ואפילו אחרים רואין אותם דמועדים הן לקלקל תמיד (לעיל ב:). זעירא דמן חבריא. עיר הישיבה, ולי נראה לאושעיא ועירא היה נקרא דמן חבריא, שחבני הישיבה (לקמן לא.). הוא תני לה. שיה המשנה מרבי, והוא אמר לה. מדשמו שהלכה כרי נתן (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com